

עיריית אשדוד | Municipality of Ashdod
לשכת ראש העיר | Cabinet of the Mayor

ז' אדר ב תשפ"ד
17 מרץ 2024
סמ/6905-21-02

לכבוד
ח"כ עידית סילמן
השרה להגנת הסביבה
באמצעות דואר אלקטרוני:
sara@sviva.gov.il

לכבוד
ח"כ בנימין נתניהו
ראש הממשלה
באמצעות דואר אלקטרוני:
pmoh@pmo.gov.il

ג.א.ג.

הנדון: קידום החלטת ממשלה בנושא "תוכנית לאומית לצמצום זיהום אוויר והפחתת סיכונים סביבתיים שמקורם באזורי התעשייה הצפוניים לעיר אשדוד"

ריבוי מקורות תעשייה ותשתיות לאומיות באזורי התעשייה שמצפון לעיר אשדוד (להלן: "אזור התעשייה הצפוני") גורם לרמה גבוהה של זיהום אוויר ומפגעי ריח שמקורם באזור זה, כמו גם לריכוז משמעותי של חומרים מסוכנים וסיכונים סביבתיים.

בשנים האחרונות נעשו מאמצים רבים להפחתת רמת הזיהום והסיכונים הסביבתיים, בכלים, במשאבים ובאמצעים הקיימים. על אף שנרשמה הפחתה מסוימת, לא ניתן להסתפק בה, וגם אם אין ראיות אפידמיולוגיות לתחלואה עודפת, הזיהום והסיכון נותרו ברמה שלא ניתן לקבל.

לפיכך, ובהתאם לעיקרון הזהירות המונעת, הנני פונה אליכם בבקשה לקדם ללא דיחוי, "תוכנית לאומית לצמצום זיהום אוויר והפחתת סיכונים סביבתיים שמקורם באזורי התעשייה הצפוניים לעיר אשדוד".

1. במטרופולין אשדוד ריכוז אוכלוסייה המונה כ- 400,000 איש הנמצאת בסמיכות גיאוגרפית לאזור התעשייה הצפוני. כמו כן, תחום ההשפעה הסביבתית של אזור התעשייה הצפוני חורג בהרבה מתחום מטרופולין אשדוד, ומתפרש על שטח עצום של כ- 200,000 מ"ר ובו מספר רב של רשויות ויישובים.

2. באזור התעשייה הצפוני קיים ריכוז גבוה של תעשייה כבדה, תעשייה פטרוכימית ומפעלים המהווים תשתית לאומית, לרבות בתי זיקוק, תחנות כוח, מתקן התפלה, מקשרים ימיים, מפעלים לייצור כימיקלים, מפעלים לייצור חומרים מסוכנים, מפעלי מתכות, ועוד. הפעילות האמורה משרתת את כל תושבי המדינה, מקצה ועד קצה.

עיריית אשדוד | Municipality of Ashdod
לשכת ראש העיר | Cabinet of the Mayor

3. האמור אם כן באזור בעל ייחודיות בנתונים הסביבתיים, הנובע מריבוי מקורות פליטה, עומס מצטבר של פליטות מזהמים בשיעור הגבוה ביותר במדינת ישראל, וריכוז עצום של חומרים מסוכנים לרבות גז ודלקים המאוחסנים באזור. בנסיבות העניין, ובשל ייחודיות הנתונים, לפעילות באזור התעשייה הצפונית פוטנציאל משמעותי לגרימת מפגעים סביבתיים חמורים שלהם השפעה על בריאות הציבור.
4. בהתאם לנתוני המשרד להגנת הסביבה אשר פורסמו בדוחות מרשם הפליטות לסביבה של המשרד להגנת הסביבה (להלן - "המפלי"ס") חלה לאורך העשור האחרון עליה מדאיגה בפליטות מזהמים שמקורם באזור התעשייה הצפונית. כך התקבעה רמת זיהום שמדינה מפותחת, שבריאות התושבים נמצאת בראש מעיניה, אינה יכולה להרשות לעצמה.
5. **על רקע האמור קידמו בשנים האחרונות המשרד להגנת הסביבה, עיריית אשדוד ואיגוד ערים לאיכות הסביבה אשדוד חבל יבנה, פעילויות להפחתת זיהום וסיכונים סביבתיים לרבות תוכנית פעולה למניעת מפגעי זיהום אוויר וריח מאזורי התעשייה הצפונית.**

הפעילויות האמורות ויישום התוכנית קידמו הסדרה נחוצה והביאו להפחתה מסוימת ברמות הזיהום והסיכון הסביבתי. אולם, בשל הריכוז המשמעותי של התעשייה הכבדה והמפעלים המזהמים, רמת הסיכון ממקורות תעשייתיים באזור התעשייה הצפונית נותרה גבוהה מזו שניתן לקבל. לכן, נדרשים **אמצעים ומשאבים נוספים** על מנת להביא לשינוי יסודי ברמת הזיהום והסיכון הסביבתי, ויש לעשות כן בהקדם וללא שיהוי נוסף.

6. הזיהום שהינו פועל יוצא מהפליטות האמורות שמקורן באזור התעשייה הצפונית מעמיד ציבור רחב בפני סכנה לתחלואה עודפת, גם אם טרם התגלו ממצאים בעניין. על מנת שהדברים יהיו ברורים אציין, בכל הנוגע לחומרים החשודים או מוכרים כמסרטנים ריכוז הזיהום שמקורו באזור התעשייה הצפונית הוא הגבוה ביותר מבין אזורי התעשייה הכבדה בישראל הסמוכים לאזורים בהם קיימת צפיפות אוכלוסין.
7. מנתוני המעקב שנמצאים בידינו ורלוונטיים לשנה האחרונה, עולה שאין שינוי מהותי ומספק ברמות הזיהום והסיכון באזורי התעשייה הצפוניים. משמע, מדינת ישראל אינה מצליחה לתת מענה הולם לאיום סביבתי חמור, שלצידו חיים מאות אלפי אזרחים.

עיריית אשדוד | Municipality of Ashdod
לשכת ראש העיר | Cabinet of the Mayor

8. כל האמור מתרחש חרף מאמצים רבים שמושקעים ברישוי, בבקרה, ניטור, פיקוח ואכיפה, על ידי מכלול גורמים לרבות המשרד להגנת הסביבה, עיריית אשדוד ואיגוד ערים לאיכות הסביבה אשדוד חבל יבנה. אלו השיגו צמצום מסוים של הזיהום, אך כזה שאינו מספק מבחינת היקף הפחתת הזיהום והסיכון, ואם לא יושקעו משאבים לאומיים לא ניתן יהיה להגיע לרמת סיכון מקובלת במדינות מפותחות, בפרק זמן מתקבל על הדעת.

9. על רקע המאמצים הרבים שנעשו בשנים אחרונות ובהם קידום תוכנית פעולה משותפת למניעת והפחתת זיהום אוויר וריח מאזור התעשייה הצפוני, הפעלת כוח אדם קיים, והקצאת סכומי כסף לא מבוטלים - והכל בכלים ובמשאבים הקיימים - אין מנוס מהמסקנה שללא תוכנית לאומית לקידום הנושא לא יהיה ניתן לשנות את פני הדברים.

לכן, אם לא תקודם ותיושם תוכנית לאומית כאמור, מדינת ישראל תגזור על מיליוני אזרחים חיים לצד סיכון סביבתי קשה, שבמקודם או מאוחר ייתן את אותותיו על בריאות הציבור והסביבה. לכך לא אוכל להסכים, כראש העיר אשדוד אשר אחראי לבריאות ושלום תושבי העיר וסביבתה, ושעה שסכנה סביבתית אורבת לאוכלוסייה עצומה ואין לה מענה הולם.

אבקש להבהיר - חשיבות התוכנית הלאומית הינה לא רק בהובלת שינוי יסודי בתמונת הסיכונים הסביבתיים, אלא גם בכך שהשינוי יגיע תוך פרק זמן קצר וכבר בשנים הקרובות.

10. ניסיון העבר - והדוגמה הינה מקרה אזור מפרץ חיפה - מלמד כי יישום תוכנית לאומית לצמצום זיהום אוויר והפחתת סיכונים סביבתיים, היא הדרך האפקטיבית והנכונה להתמודד עם הקושי נושא פניה זו, שכאמור אינו מקבל מענה מספק ובר קיימא באמצעים הקיימים.

הפעלת התוכנית האמורה במפרץ חיפה הביאה לירידה משמעותית ברמת הזיהום והסיכון באזור האמור, עד כדי כך שברוב המדדים הרלוונטיים, אם לא בכולם, ריכוז ושיעור ורמת פליטות המזהמים באזור מפרץ חיפה נמוכים מאלו שבאזור התעשייה בעיר אשדוד.

עיריית אשדוד | Municipality of Ashdod
לשכת ראש העיר | Cabinet of the Mayor

התוכנית הופעלה באזור מפרץ חיפה מתוך הבנה שלזיהום ולסיכון הסביבתי, שמקורם במפרץ חיפה, השפעה ברמה הלאומית, **כך שנדרש כי פתרון הבעיה ייעשה במסגרת תוכנית לאומית על פי החלטת ממשלה**. כך, לאחר שנים ארוכות בהן מפרץ חיפה היה כתם זיהום חמור בלב מדינת ישראל, ומן הסתם נעשו מאמצים לטפל בנושא, התוכנית לאומית שיושמה הביאה לשינוי מהותי במצב הדברים ברמת הזיהום והסיכון הסביבתי.

11. דין אשדוד וסביבתה כדין חיפה, בעיקר שאזור התעשייה הצפוני משרת את כל חלקי המדינה, ולכן יש ליישם בהקדם תוכנית כמפורט בנדון.

12. טוב תעשה הממשלה אם תקבל החלטה מיידית בעניין ותיישם בהקדם תוכנית כאמור, בטרם תגרום הפעילות המזהמת לתחלואה עודפת במטרופולין אשדוד ובתחום ההשפעה של האזור האמור. ואומר את המובן מאליו - אין שום הצדקה להמתין להחמרה במצב הדברים, כך שבעבור אוכלוסייה מסוימת הנזקים שיצטברו יהיו בלתי הפיכים, על מנת לקבל החלטה שכבר היום ברור שהינה מחויבת המציאות.

13. בהתאם לניסיון העבר אציע שתוכנית לאומית לצמצום זיהום אוויר והפחתת סיכונים סביבתיים באזור התעשייה הצפוני באשדוד תכלול, בין היתר: יעדים מוגדרים לצמצום רמות הפליטה בהתאם לסוגים השונים של המזהמים; הקצאת משאבים להגדלת כוח האדם שיעסוק בפעולות פיקוח ואכיפה; הרחבת מערך הניטור הקיים והגדלת היקף דיגומי האוויר התקופתיים; הקמת צוותי עבודה משותפים למשרדי הממשלה הרלוונטיים (משרד האוצר, המשרד להגנת הסביבה, משרד התשתיות, משרד האנרגיה, משרד התחבורה, משרד הבריאות, וכו'), איגוד ערים אשדוד חבל יבנה והרשויות המקומיות כך שניתן יהיה לקדם באופן אפקטיבי פרויקטים עליהם יוחלט; סיוע למפעלים ורשויות במימון עלויות חיבור והתקנת מערכות המאפשרות להפחית פליטות מזהמים ופגיעה בסביבה; ביצוע מחקרים בנוגע לפיתוח בר קיימא באזור התעשייה הצפוני שיסייעו בצמצום הפליטות ועמידה ביעדי שיוגדרו; קידום פרויקטים בתחום התחבורה שיסייעו בהפחתת פליטות והשגת היעדים; הקמת מערך איסוף, עיבוד וניתוח נתוני תחלואה, שלהם קשר לפליטות המזהמים ופרסום קולות קוראים בעניין; הפחתת ריכוז החומרים המסוכנים באזור התעשייה הצפוני בתוך התקופה שתקבע; קביעת הגבלות סטטוטוריות בתוכנית מתאר ארציות ומחוזיות שיבטיחו את האפשרות לעמוד ביעדים שתגדיר התוכנית; הליך שיתוף ציבור; וכל צעד נוסף שהממשלה תמצא כחיוני לקידום העניין.

עיריית אשדוד | Municipality of Ashdod
לשכת ראש העיר | Cabinet of the Mayor

14. בנוסף לכל האמור, במסגרת יישום התוכנית הלאומית בעניין מפרץ חיפה, נבחנת בעת האחרונה האפשרות להעתיק פעילות מזהמת רבה ממפרץ חיפה לאזור אשדוד, בין היתר במסגרת תמ"א 75. אבקש להבהיר את המובן מאליו שהחלטת הממשלה בעניין מפרץ חיפה לא כיוונה לכך שהפעילות המזהמת תעבור לאזור עמוס סיכונים אחר, תוך חשיפת תושבי אשדוד וסביבתה לסיכון סביבתי חמור. כך, אם תיושם תמ"א 75 בהתאם למתווה המוצע, התוצאה תהיה העתקת הסיכון החמור מחבל ארץ אחד לאחר, ללא שינוי ברמה הלאומית.

בשל האמור, העירייה ואיגוד הערים מתנגדים בכל תוקף ליישום תמ"א 75 במתווה המוצע, המייעד את אזור התעשייה באשדוד כחלופה לפעילות המזהמת במפרץ חיפה.

15. אין לי ספק שהדאגה לשלום ובריאות הציבור הינם בראש מעייניכם, והנני משוכנע כי חשיבות הדברים מובנת מאליה. אנו נמצאים למול אתגר לאומי שיש לתת לו מענה בתוכנית לאומית, זאת על מנת שלא להפקיר את תושבי אשדוד וסביבתה לחיים בצל סיכון סביבתי שמחובתה של הממשלה לפעול להסרתו, ולכל הפחות להפחתתו באופן משמעותי.

16. עיריית אשדוד ואיגוד הערים לאיכות הסביבה, נשתף פעולה בכל דבר ועניין שיהיה בו לסייע בקידום תוכנית כאמור, ונעמיד את הנושא בראש סדר העדיפויות של העיר.

ב ב ר כ ה,

ד"ר יחיאל לסרי
ראש העיר

שר האוצר	-	העתק: ח"כ בצלאל סמוטריץ
שר האנרגיה והתשתיות.	-	ח"כ אלי כהן
יושב-ראש ועדת הפנים והגנת הסביבה	-	ח"כ יעקב אשר
מנכ"ל עיריית אשדוד	-	מר אילן בן עדי
מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה	-	מר גיא סמט
מנכ"לית איגוד ערים לאיכות הסביבה אשדוד-חבל יבנה.	-	גבי רומי אבן דן
מנכל מחוז דרום, המשרד להגנת הסביבה	-	מר אמיר זלצברג